

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Bydgoszcz, dnia 16 sierpnia 2017 r.

Poz. 3166

UCHWAŁA Nr XLII/224/17 RADY GMINY WĄPIELSK

z dnia 28 lipca 2017 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi i pieczęci Gminy Wąpielsk oraz zasad ich używania.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym (DzU. z 2016 r. poz. 446, poz. 1593, poz. 1948, z 2017 r. poz. 730, poz. 935) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz.U. z 2016 r. poz. 38) po zasięgnięciu opinii Ministra Administracji i Spraw Wewnętrznych, Rada Gminy uchwala, co następuje:

- § 1.1. Ustanawia się herb Gminy Wąpielsk według opisu zawartego w § 2 uchwały.
2. Wzór graficzny herbu określa załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 2. Herb Gminy Wąpielsk przedstawia w polu czerwonym w górnej części złota muszla, zaś u dołu także wstęga pofalowana poziomo, środkiem srebrny mur zamkowy z przejazdem bramnym. Złota muszla ma symbolizować Świętego Jakuba i szlak pielgrzymi jaki wiedzie północną częścią gminy. Złoty pas to rzeka Drwęca, dawny szlak handlowy i komunikacyjny, z racji dawnego i obecnego bogactwa w rybę żywiciela mieszkańców. Mur srebrny z przejazdem bramnym to symbol zamku gotyckiego w Radzikach Dużych.

- § 3.1. Ustanawia się flagę Gminy Wąpielsk według opisu zawartego w § 4 uchwały.
2. Wzór graficzny flagi określa załącznik Nr 2 do Uchwały.

§ 4. Flaga Gminy Wąpielsk stanowi prostokątny płat tkaniny o stosunku boków 5:8 dzielona w pas na trzy części w stosunku 1:1:1, górą pas złoty, środkiem czerwony, a w nim herb gminny, dołem pas srebrny. Barwy flagi biorą się z herbu gminy.

§ 5.1. Pieczęć Gminy Wąpielsk ma kształt okrągły o średnicy 36 mm, w polu pieczęci znajduje się wewnętrznie wpisane godło z herbem gminy, w otoku napis GMINA WĄPIELSK.
2. Wzór graficzny pieczęci określa załącznik Nr 3 do Uchwały.

§ 6.1. Pieczęć Wójta Gminy Wąpielsk ma kształt okrągły o średnicy 36 mm, w polu pieczęci znajduje się wewnętrznie wpisane godło z herbu Gminy, w otoku napis WÓJT GMINY WĄPIELSK.
2. Wzór graficzny pieczęci określa załącznik 4 do Uchwały.

§ 7.1. Pieczęć Rady Gminy Wąpielsk ma kształt okrągły o średnicy 36 mm, w polu pieczęci znajduje się wewnętrznie wpisane godło z herbu Gminy, w otoku napis RADA GMINY WĄPIELSK.
2. Wzór graficzny pieczęci określa załącznik 5 do Uchwały.

§ 8.1. Symbole, o których mowa w § 1-7 Uchwały, stanowią własność Gminy Wąpielsk, są znakami prawnie chronionymi i mogą być używane wyłącznie w kształcie, proporcjach i kolorach zgodnych ze wzorami graficznymi ustalonymi w niniejszej Uchwale.

2. Uzasadnienie zastosowanej symboliki w herbie, fladze i pieczęciach oraz rys historyczny zawiera załącznik nr 6 do uchwały.

§ 9.1. Prawo do używania herbu i flagi na mocy niniejszej uchwały przysługuje:

- 1) Radzie Gminy i Wójtowi;
- 2) Urzędowi Gminy;
- 3) Gminnym jednostkom organizacyjnym;
- 4) Innym podmiotom wykonującym w imieniu Gminy zadania o charakterze użyteczności publicznej.
  2. Pieczęci Gminy Wąpielsk do sygnowania ważnych dokumentów używają:
    - 1) Rada Gminy Wąpielsk;
    - 2) Wójt.

§ 10.1. Herb i flagę Gminy Wąpielsk umieszcza się w pomieszczeniach, na budynkach i przed budynkami stanowiącymi siedziby albo miejsca obrad organów Gminy.

2. Symbole, o których mowa w ust. 1. Mogą być używane w innych miejscach z okazji uroczystości, świąt i rocznic gminnych, państwowych, regionalnych, wyborów Prezydenta, do Sejmu i Senatu RP, samorządowych, do Parlamentu Europejskiego, referendach oraz podczas innych imprez promujących Gminę lub organizowanych przez Gminę.

3. Herb może być umieszczany na:

- 1) Pismach urzędowych;
- 2) Stronach internetowych;
- 3) Biuletynie Informacji Publicznej, której Administratorem jest Gmina Wąpielsk;
- 4) Upominkach, gadżetach, dyplomach okolicznościowych, podziękowaniach, wydawnictwach lub innych przedmiotach promujących Gminę;
- 5) Tablicach informujących o granicach administracyjnych Gminy Wąpielsk.

§ 11.1. Herb i flaga mogą być wykorzystywane przez Urząd Gminy Wąpielsk i gminne jednostki organizacyjne oraz sołectwa do celów promocji Gminy Wąpielsk.

2. Symboli, o których mowa w ustępie 1., mogą używać również osoby fizyczne i inne podmioty do celów komercyjnych.

3. Zgody na wykorzystywanie i rozpowszechnianie wizerunku herbu i flagi w celach komercyjnych przez podmioty wymienione w ust. 2 udziela Wójt.

4. Zasady i warunki używania tych symboli określa pisemna umowa.

5. Wzór wniosku o wyrażenie zgody na używanie herbu Gminy Wąpielsk stanowi załącznik Nr 7 do Uchwały.

§ 12.1. Herb i flaga Gminy Wąpielsk mogą być umieszczane, używane i rozpowszechniane wyłącznie w sposób zapewniający należną im cześć, powagę i poszanowanie.

2. Wójt może zakazać używania herbu i flagi, jeżeli podmiot używający nie uzyskał zgody lub wykorzystuje te symbole w sposób nie zapewniający im należytej czci i szacunku albo godzący w powagę i prestiż Gminy lub naraża na szkodę interes Gminy.

§ 13. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi.

§ 14. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Gminy
Tomasz Czajkowski

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLII/224/17
Rady Gminy Wąpielsk
z dnia 28 lipca 2017 r.

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XLII/224/17
Rady Gminy Wąpielsk
z dnia 28 lipca 2017 r.

Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr XLII/224/17
Rady Gminy Wąpielsk
z dnia 28 lipca 2017 r.

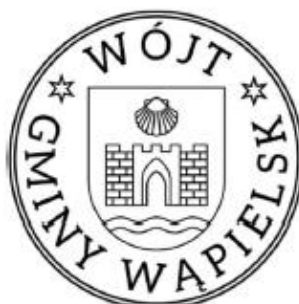
Pieczęć Gminy Wąpielsk

1:1 średnica 36 mm

Załącznik Nr 4 do Uchwały Nr XLII/224/17
Rady Gminy Wąpielsk
z dnia 28 lipca 2017 r.

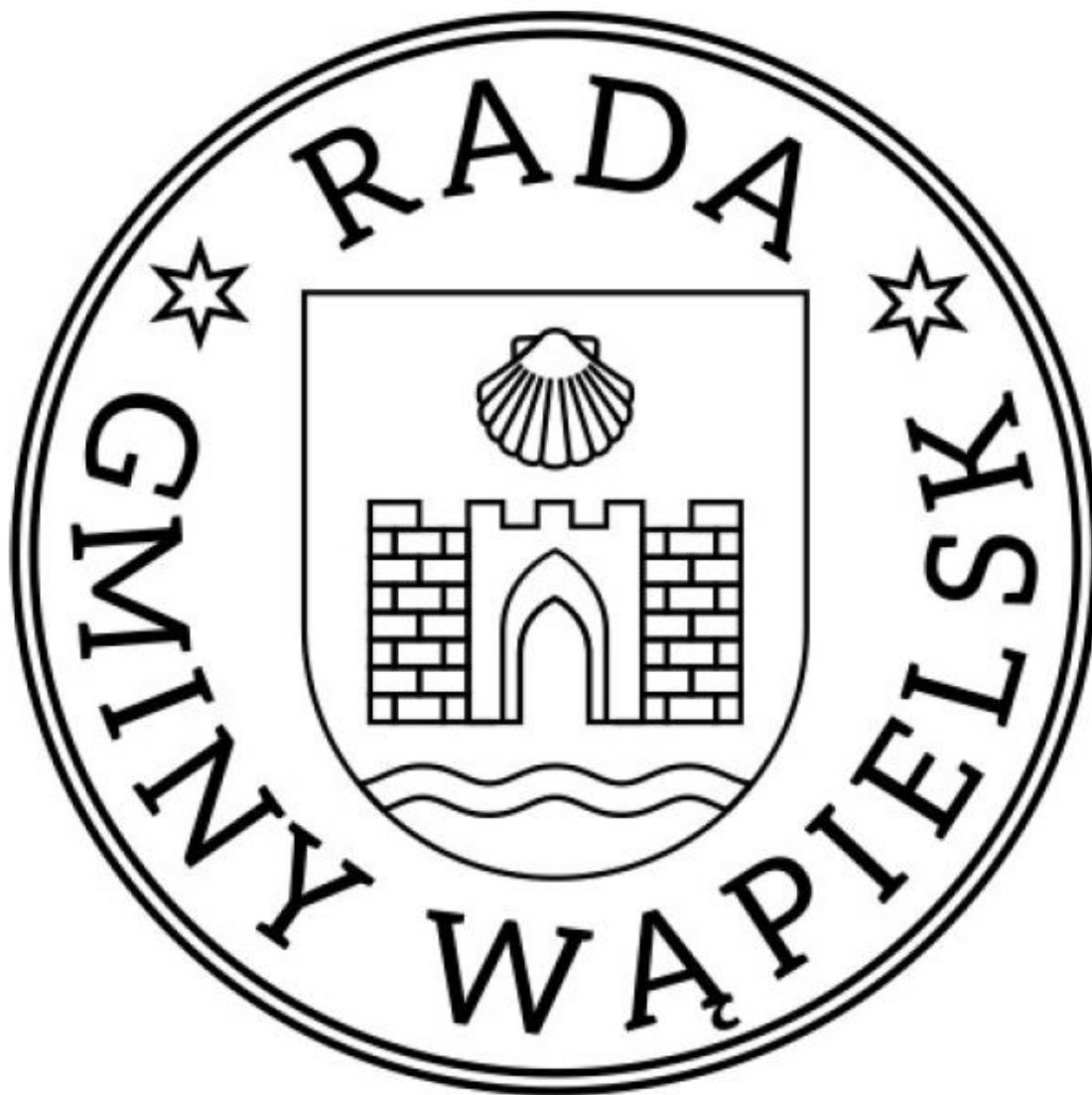
Pieczczę Wójta Gminy Wąpielsk

1:1 średnica 36 mm

Załącznik Nr 5 do Uchwały Nr XLII/224/17
Rady Gminy Wąpielsk
z dnia 28 lipca 2017 r.

Pieczęć Rady Gminy Wąpielsk

1:1 średnica 36 mm

Załącznik Nr 6 do uchwały Nr XLII/224/17
Rady Gminy Wąpielsk
z dnia 28 lipca 2017 r.

Herb Gminny Wąpielsk 1. Prezentacja Gminy

Gmina Wąpielsk (wcześniej w latach 1941-54 gmina Radziki Duże) to gmina wiejska, w północnowschodniej części powiatu rypińskiego. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie toruńskim, a obecnie po reformie administracyjnej z 1999 roku w województwie kujawsko-pomorskim. Siedziba gminy to Wąpielsk. Obecnie gmina zamieszkiwana jest przez ponad 4100 osób. Gmina Wąpielsk posiada obszar 93,78 km², z czego 71 % to użytki rolne, a 21 % to użytki leśne. Na terenie Gminy Wąpielsk zlokalizowane są następujące miejscowości: Bielawki, Długie, Kiełpiny, Kierz Półwieski, Kupno, Lamkowizna, Łapinóż-Rumunki, Łapinówek, Półwiesk Duży, Półwiesk Mały, Radziki Duże, Radziki Małe, Ruszkowo, Tomkowo, Wąpielsk, należy także wymienić znajdujące się w gminie osady: Chorab, Noskowizna, Olszak. Wiele z tych miejscowości posiada bardzo starą metrykę, o czym świadczą licznie rozsiane stanowiska archeologiczne, a także wzmianki w średniowiecznych dokumentach pisanych. Gmina Wąpielsk leży na historycznej Ziemi Dobrzyńskiej. Ziemia Dobrzyńska była terenem sytuowania licznych wczesnośredniowiecznych grodzisk, gdzie później zaznaczyła się wyraźna dominacja własności szlacheckiej, dość rozdrobnionej, po której widoczne są po dziś dzień podworskie zespoły parkowo-pałacowe. Teren gminy Wąpielsk zachował materialne ślady wyżej wymienionych obiektów w postaci ruin zamku w Radzikach Dużych jak i licznie rozsianych dworów z XIX i początku XX wieku. Obszar Gminy Wąpielsk przecina najdłuższy i najstarszy europejski szlak pielgrzymi – Szlak Świętego Jakuba. (Camino Santiago de Compostello). Cały szlak to przecinająca Stary Kontynent sieć dróg prowadzących do grobu św. Jakuba Apostoła, znajdującego się w Santiago de Compostela w północno-zachodniej Hiszpanii. Od VIII w. co roku przemierzają go tysiące pielgrzymów. Nic dziwnego, że do Camino de Santiago przyłgnął przydomek najdłuższej ulicy w Europie. Odcinek szlaku leżący na terenie gminy to fragment drogi między Brodnicą a Golubiem-Dobrzyńniem, należący do tzw. Camino Polaco – Drogi Polskiej. Szlak o wielkich tradycjach pielgrzymich. Spora część gminy to teren administracji parafii Świętego Jakuba w Płonem. Pozostała część to w większości obszar parafii Świętej Katarzyny w Radzikach. Długie, Kiełpińskie, a także zbiorniki powstałe w miejscu dawnych wyrobisk żwiru. Obszar ten jest ujęty od strony północnej rzeką Drwęcą, a cały pocięty jest drobnymi dopływami tej rzeki, jak i Rypienicy będącej jej prawym dopływem. Obszary leśne gminy, zajmujące powyżej 21% terenu to lasy mieszane, o przewadze sosny, a także najciekawszy pod względem krajobrazowym Rezerwat Przyrody Tomkowo. Rezerwat "Tomkowo" - utworzony w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych, fragmentu lasu z największym na Ziemi Dobrzyńskiej stanowiskiem występowania modrzewia polskiego. W skład rezerwatu wchodzi park podworski z fragmentem lasu oraz las sosnowy powstały w wyniku zalesień gruntów porolnych. Kompleksy te są oddzielone od siebie drogą oraz terenem dawnego folwarku z odrestaurowanym dworem. Stanowisko modrzewia polskiego w parku majątku Tomkowo zostało uznane zarządzeniem wojewody warszawskiego z września 1930 r. za las ochronny. Według danych z lipca 1948 r. w parku o powierzchni 9,85 ha znajdowało się 29 modrzewi w wieku 100-200 lat. Ostatnia szczegółowa inwentaryzacja z 1995 r. wykazała 66 sztuk modrzewia polskiego na terenie rezerwatu. Na stromych krawędziach wysoczyzny występują lasy wielowiekowe i różnogatunkowe o charakterze naturalnym, gdzie dominuje grab, dąb, buk i lipa, a domieszkę stanowi brzoza, modrzew polski, jawor, klon, osika, świerk i wiąz. Rezerwat jak i pozostałe tereny leśne są ostoją dla wielu gatunków ptaków i ssaków.

2. Historia.

Na historię gminy składają się dzieje jej wszystkich miejscowości, zaczynając od Wąpielska jako siedziby dzisiejszej gminy. Dla nakreślenia obrazu historii gminy przytoczymy poniżej dzieje kilku z wsi leżących na terenie dzisiejszej gminy Wąpielsk. Wąpielsk jako wieś wymieniony jest w dokumencie króla Kazimierza Wielkiego wydanym w 1367 r. dla rycerza Zbrosława z Wąpielska. W 1497 r. król Jan Olbracht skonfiskował część Wąpielska ówczesnemu właścicielowi, przekazując go w ręce Mikołaja Radzikowskiego herbu Ogończyk. W XVI w. wieś była własnością, m.in. Wąpielskich, Nałęczów i Chalińskich. W połowie XVIII w. przy wsi funkcjonowały aż dwa folwarki szlacheckie należące do Tarnowskich i Plekich. W początkach XIX wieku wieś podzielona była jeszcze między Przeciszewskich, Cissowskich, po czym wykupiona została przez Stanisława Tabulskiego, a od 1849 roku jako całość została zakupiona przez Walentego Siemiątkowskiego, pozostawała w rękach Siemiątkowskich aż do reformy rolnej z 1947 roku. Materialnym śladem po dawnych dziedzicach wąpielskich jest dwór, rodzaj willi, z przełomu XIX i XX wieku. Radziki Duże osada wymieniona w 1384 r. należąca do Andrzeja herbu Ogończyk kasztelana dobrzyńskiego, który dał

początek rodzinie Radzikowskich władającej Radzikami przez kilka kolejnych wieków. W 1752 r. właścicielem był Stanisław Przeciszewski, na początku XIX w. Kazimierz Przeciszewski, a z kolei od 1839 r. Franciszek Salezy Dmochowski. We wsi erygowano na przełomie XIV i XV w. kościół św. Katarzyny, gotycki. Po właścicielach ziemskich pozostał dwór z czterokolumnowym portykiem zbudowany w II połowie XIX w., klasycystyczny. Burzliwe dzieje pogranicza odcisnęły piętno na historii Radzik, dziś na cmentarzu znajduje się pomnik powstańców styczniowych poległych w bitwie pod Bolesławicami (29.III.1864 r.). W parku obok dworu nad całością wsi górują ruiny rycerskiego zamku wzniesionego w latach 1435–1466 przez Radzikowskich. Zamek w 1510 r. został przebudowany przez ostatniego z rodu Mikołaja Radzikowskiego. W czasie wojen szwedzkich uszkodzony, popadł w ruinę. Obiekt reprezentuje najprostszy typ rycerskiej siedziby obronnej. Pierwotnie dostępu do zamku broniła fosa z wodą nawadniana z zanikającego obecnie stawu. Zamek został wzniesiony z cegły, którą układano w układzie wendyjskim i gotyckim a do podmurówki użyto kamienia polnego. Założony na planie kwadratu 28,8m x 28,8m. Wjazd do zamku prowadził przez przedbramie. Pozostały do dziś mury obwodowe zachowane prawie w całości. W miejscu pierwotnego budynku mieszkalnego piwnice o sklepieniu kolebkowym. W 1413 r. majątek Radziki otrzymał Janusz, który od tego czasu przyjął nazwisko Radzikowski. Ostatni z Radzikowskich, Jan, zmarł bezpotomnie w 1525 r., a jego siostra wyszła za mąż za Piotra Pleckiego, któremu w 1540 r. przypadły Radziki Duże wraz z przyległościami. Kolejnymi właścicielami byli Kucieńscy, a od końca XVI w. Tarnowscy. Ludwik Tarnowski, kasztelan rypiński, sprowadził do dóbr radzikowskich kolonistów niemieckich oraz Żydów. W 1752 r. córka Józefa Tarnowskiego, Franciszka, wyszła za mąż za Przeciszewskiego. Z nią to wiąże się jedyna próba lokacji miasta w Radzikach Dużych. W 1784 r. uzyskała zgodę na lokację miasta. Starania położone na przestoczenie Radzik w miasto niestety skończyły się fiaskiem. W 1788 r., po śmierci pierwszego męża, Franciszka poślubiła Jakuba Suchorskiego. Majątek radzikowski przeszedł jednak na jej synów z pierwszego małżeństwa: Franciszka i Kazimierza Przeciszewskich. Pozostał ich własnością do 1839 r., kiedy zadłużony majątek nabył Franciszek Salezy Dmochowski (1801–1871). Z tą postacią wiąże się najpopularniejsza bodaj dobrzyńska legenda spisana w powieści Przekleństwo Matki, powiązana z jedyymi zachowanymi w okolicy ruinami zamku średniowiecznego. Obok Radzik Dużych w gminie znajdują się także Radziki Małe z pozostałościami dworu szlacheckiego. Do 1395 r. wieś należała do Andrzeja Ogona, po którym dziedziczył syn, Mikołaj z Kutna. W 1540 r. majątek posiadała Zofia z Radzikowskich, żona Sędziwoja Żelskiego. W 1673 r. wieś znajdowała się w rękach jezuitów gruzińskich, którzy trzymali ją do początku XVIII w. W pierwszej połowie XVIII w. Radziki przeszły na własność rodziny Płaskowskich, w której rękach znajdowały się do początku XIX w. Od 1821 r. majątek był własnością najpierw Fabiana, a następnie Ignacego Grąbczewskich herbu Nałęcz. W 1833 r. oddział „Zemsty Ludu” pod dowództwem Artura Zawiszy i Kaliksta Borzewskiego przeprawił się z ziemi chełmińskiej przez Drwęcę i zaatakował posterunek kozacki w Radzikach Małych. Po powstaniu styczniowym w obawie, że majątek może być skonfiskowany przez Rosjan, Ignacy Grąbczewski zmuszony był go sprzedać Władysławowi Gniazdowskiemu. Ostatnim właścicielem majątku do 1939 r. był Tadeusz Gniazdowski, który wraz z żoną, Teresą, został aresztowany przez Selbstschutz i następnie zamordowany. Dłgie - wieś była wzmiankowana po raz pierwszy w 1323 r. w dokumencie ksiąg dobrzyńskich Bolesława i Władysława. W końcu XIV w. należała do Świnków - najpierw do Piotra, a potem Jakuba. Pod koniec XVI w. przeszła w ręce rodziny Plemińskich, po których majątek w drugiej połowie XVII w. przejęli Działyńscy. W XVIII w. wieś należała do Zamoyskich, a później Cissowskich. W 1776 r. Michał Cissowski posiadał majątek obejmujący: Dłgie, młyn Bucha, Strzygi, Tadajewo, Tomaszewo, Warpalice oraz Wrzeszewo. W 1842 r. drogą koligacji rodzinnych majątek przeszedł w ręce rodziny hrabiów Broel-Platerów. Po śmierci hrabiego Krzysztofa Broel-Platera w 1871 r. majątkiem przez 30 lat zarządzała wdowa po nim, hrabina Elżbieta. W 1904 r. jej syn, Gustaw Broel-Plater, sprzedał majątek Arturowi Borzewskiemu. W okresie międzywojennym majątek obejmował ponad 1000 ha powierzchni i należał do największych majątków ziemskich w okolicach Rypina.

3. Uzasadnienie Herbu

Jak wykazano powyżej niezwykle bogata historia gminy, poczynając od czasów najdawniejszych, poprzez wszystkie kolejne epoki, idąc dalej piękno przyrody i ciągle żywe tradycje chociażby pielgrzymie, są niewyczerpywalnym źródłem inspiracji do herbu. Niewątpliwie Gmina Wąpielsk posiada największą ilość zachowanych budowli rezydencjonalno-obronnych spośród wszystkich sąsiadujących z nią, a nawet spośród wszystkich na Ziemi Dobrzyńskiej. Do najbardziej reprezentatywnych należą oczywiście ruiny zamku w Radzikach Dużych, a także licznie rozsiane dwory i wille szlacheckie – Dłgie, Wąpielsk, Radziki Duże i Radziki Małe, Łapinówek, Tomkowo. Dlatego jako jeden z elementów godła gminy powinien wystąpić element symbolizujący właśnie ten aspekt. Rada gminy zdecydowała, iż będzie to wyidealizowany mur zamku radzikowskiego. Za powyższym wyborem przemawia także niepowtarzalny epizod związany z podjętą próbą ustanowienia w Radzikach Dużych miasta. Chrześcijańska tradycja pielgrzymowania do miejsc świętych,

a w interesującym nas przypadku biegnący przez teren gminy Wąpielsk – Szlak Świętego Jakuba, oraz pozostawanie części gminy w obszarze administracyjnym parafii Świętego Jakuba, zachęciło władze gminy do wykorzystania jako elementu godła symbolu Świętego Jakuba czyli muszli. Drwęca, rzeka, będąca linearną granicą gminy, będąca niegdyś szlakiem handlowym, dzisiaj wykorzystywana turystycznie, o niezwykłych walorach przyrodniczych, została umieszczona jako element godła herbowego. Barwa pola tarczy to czerwień. Czerwień, kolor symbolizujący wspaniałomyślność, hart ducha, waleczność, doniosłość, szlachetność, barwa jako jedna z najdroższych do uzyskania w średniowieczu kojarzona była z królewskością i możnymi rodami, znajduje się jako tło herbu chociażby Radzikowskich Ogończyków. Flaga gminy Wąpielsk składać się będzie z płata dzielonego w pas na trzy jednakowej szerokości części, gdzie na środkowej znajdować się będzie herb gminy. Barwy flagi brać się będą z barw występujących w herbie gminnym.

Źródła/Bibliografia

Piotr Gałkowski, Zbigniew Żuchowski, Wąpielsk i okolice (monografia historyczna wsi ziemi dobrzyńskiej), Rypin – Wąpielsk 2003

Załącznik Nr 7 do Uchwały Nr XLII/224/17
Rady Gminy Wąpielsk
z dnia 28 lipca 2017 r.

.....
/imię i nazwisko lub nazwa firmy/

.....
/miejsce zamieszkania lub siedziba firmy

Wójt Gminy Wąpielsk

WNIOSEK

O wyrażenie zgody na używanie herbu Gminy Wąpielsk

Proszę o wyrażenie zgody na używanie herbu Gminy Wąpielsk w celu:.....

.....
.....
.....
.....

Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....

Do wniosku dołączam graficzny projekt wykorzystania Herbu Gminy Wąpielsk

.....
/czytelny podpis wnioskodawcy/

Wnioski należy składać w Sekretariacie Urzędu Gminy Wąpielsk, pokój numer 7